

CIUTADANS

DOMINGO MARCHENA
Barcelona

A bans que es transformés en el Raval, Raoul Artz, Ramón Draper Miralles o el gran Josep Maria Carandell van ser tres dels últims *notaris* del barri xino, amb títols com *Barrios Chinos*, *Guía de la prostitución femenina en Barcelona* y *Guía secreta de Barcelona*, que va tenir un gran èxit i una segona part. La relectura d'aquestes obres revela que moltes coses han canviat positivament (com la reforma urbanística personificada per la rambla del Raval i la Filmoteca), altres negativament (com la pèrdua de la identitat i l'expulsió dels veïns de tota la vida) i algunes no han canviat gens.

“El tràfic carnal no desapareix del carrer Robador durant les 24 hores del dia”, denunciava el 1981 Ramón Draper Miralles. L'escriptor parlava també dels “floreros”, els homes que es fan passar per clients interessats i que en realitat es limiten a mirar i mirar les prostitutes, sense atre-

1967. RAOUL ARTZ (pseudònim d'Enrique Martínez Fariñas). “Sodoma i Gomorra, la claveguera de tots els detritus de la ciutat”

vir-se a fer el pas. O dels proxenetes que controlen cada moviment de *les seves* dones. Aquest és el panorama que encara ofereix aquesta part del barri.

La Vanguardia ha recorregut els escenaris de *Barrios Chinos*, *Guía de la prostitución femenina en Barcelona* y *Guía secreta de Barcelona*, a través de la periodista Laura Beaumont, responsable d'una de les propostes més reeixides de l'empresa CultRuta: la Barcelona calenta i canalla. Més de 1.300 persones han participat en aquestes visites, iniciades fa quatre anys i que descobreixen els secrets de la *belle époque* del barri xino. Aquí va néixer la paraula xaper, que designa els homes que es prostitueixen, tot i que té el seu origen en les xapes que els bordells lliuraven a les prostitutes perquè portessin els comptes dels seus allotjaments.

Laura Beaumont, experta en història contemporània i guia oficial habilitada per la Generalitat, ressuscita el visionari *doctor* Holgado i altres personatges pintorescos d'entre els anys 20 i 60. També rememora uns carrers en permanent ebullició i amb un ric teixit social: “Els lladres de llavors no robaven els veïns”. I bordells com l'elitista i agosarat Madame Petit, del carrer de l'Arc del Teatre, amb espectacles que ja no es veuen ni a la sala Bagdad, o com un prostíbul molt barat de

Més de 1.300 barcelonins participen en una ruta cultural per recuperar la memòria històrica i sentimental de la Barcelona canalla

Del barri xino al Raval

KIM MANRESA / ARXIU

EL QUE NO CANVIA...

L'explotació sexual, les màfies i “el tràfic carnal” tot el dia en carrers com Robador

...I EL QUE SÍ

La rambla del Raval i la Filmoteca encarnen la metamorfosi urbanística del barri

Santa Madrona perquè l'especialitat de la casa, malgrat el nom, Cal Manco, eren les manualitats.

Si el temps no sembla haver transcorregut per al carrer Robador, el de les Tàpies ja no té res a veure amb aquella altra en què s'hi unien “tota la desesperació i angouxa de l'època blava de Picaso”, com deia el crític d'art Sebastià Gasch. També han desapare-

gut les cases de *gomas* y *lavajes* de les que parla Joan Manuel Serrat a *Temps era temps* (“temps d'Una, Grande y Libre / Metro Goldwyn Mayer / Lo toma o lo deja / Gomas y lavajes / Quintero, León i Quiroga / Pannellets i penellons / Basora, César, Kubala, Moreno i Manchón). Aquests locals, amb noms tan curiosos com La Bola de Oro, venien preservatius i oferien rentats genitals amb permanganat per evitar malalties venèries abans dels temps de la sida. Alguns comerciants eixerits tenien ganxos a la sortida dels bordells per captar clients.

Una de les *clíniques* més famoses va ser La Japonesa, que era molt a prop de Madame Petit. El seu propietari, el senyor Holgado, es vantava d'haver creat el primer vibrador, en realitat, un moniato amb uns cables i un petit motor. Una de les seves clientes, assegurava, va ser l'actriu Romy Schneider (*Sissi emperadriu*), “que se'n va endur un i l'endemà

1974. JOSEP MARIA CARANDELL “La preocupació dels veïns és trobar feina, la feina que els alliberi de l'aquí caic, aquí m'aixeco”.

1981. RAMÓN DRAPER MIRALLES “El carrer Robador és avui dia un dels més clars exponents de la prostitució organitzada”

sis més”. Signe dels nous paisatges i paisanatges, els locals que van allotjar aquests negocis van donar pas a consultoris com el dels doctors Paituvi i Gisbert, un dels últims a tancar. Ara són locutoris o comerços de queviures amb noms com Ali o Panjab.

La raó de ser del barri ja no és, si és que alguna vegada ho va ser, “només el vici”, com deia l'apocalíptic Raoul Artz. Més atents a la realitat, Josep Maria Carandell i Ramón Draper Miralles sostenien el 1974 i el 1981 que la immensa majoria dels veïns són gent honrada, tenallada –ja llavors– per l'atur. Avui dirien el mateix. Però també denunciarien l'explotació sexual i s'esglaiarien en saber que moltes prostitutes de carrer guanyen menys que fa 35 anys, quan cobraven entre 1.000 i 2.000 pessetes, és a dir, 23 i 46 euros actuals, atesa la inflació. Màfies subsaharianes i de l'Est han rebotat els preus: menys de 20 euros per servei.

És la cara més trista del Raval, l'única que s'aferra als extramurs, a l'*antiga* denominació de barri xino. En realitat, aquest nom, com explica Laura Beaumont, no va arrelar fins al primer terç del segle XX, gràcies a escriptors i periodistes com ara Miguel Toledano, Àngel Marsà i Francisco Madrid. Els van prendre el relleu els pioners literaris de la Barcelona canalla, com Joan Carandell, que va firmar *Males companyies* amb el pseudònim de Llorenç Sant Marc, o André Pieyre de Mandiargues, autor d'*El marge*. Aquest francès va escriure sobre Casa Leopoldo abans que Manuel Vázquez Montalbán: l'un i l'altre tenen una plaça al barri (i és incomprendible que encara no la tingui el genial novel·lista Paco González Ledesma, de 87 anys, el pare de l'inspector Méndez i l'explorador de *Las calles de nuestros padres*).

“Cherchez la femme!”, diuen els francesos per trobar explicacions. En el cas de la periodista Beaumont, una cicerone didàctica, divertida i erudita, caldria dir “cherchez l'homme!”. El seu avi, Joan Mateo, va treballar uns mesos de lampista en un *meublè* llegendari, La Casita Blanca (també amb cançó de Serrat). Els diumenges la portava de passeig pel barri xino i li explicava el que va fer i el que li van fer de jove, “abans de conèixer la teva àvia”. Ella, l'àvia, s'escandalitzava: “Quines coses que li dius a la nena!”.

Per saber-ne més, consulteu el web www.cultruta.com